

Rælingen kommune

postmottak@ralingen.kommune.no

Deres ref.: 2021/5737

Oslo, 16. september 2021

Dette brevet sendes på vegne av DNT Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus og Østmarkas Venner.

Uttalelse til Kommuneplanens samfunnsdel, inkl. arealstrategier, Rælingen kommune

Tilsluttede organisasjoner i FNF Akershus er alle sterkt opptatte av å ta vare på naturgrunnet i Rælingen kommune, samt fremme et allment tilgjengelig friluftsliv. Vi takker for utsatt frist til å komme med innspill.

FNF Akershus synes kommuneplanens samfunnsdel inneholder mye bra og har gode arealstrategier. Vi etterlyser en tydeliggjøring av at naturhensyn vektlegges like mye som klima og miljø. Videre påpeker vi kartlegging av natur og friluftsliv, og at alle kartgrunnlag bør brukes aktivt i planleggingen, og revideres jevnlig. Vi anbefaler også kommunen å føre arealregnskap og ha som ambisjon om å bli arealnøytral.

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen^{1 2}. Den største trusselen er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og friluftslivet settes på prøve. For å stanse tapet av naturmangfold, samt bremse den globale oppvarmingen, må forbruket av areal stoppes. **Ivaretagelse av naturen er grunnlaget for et bærekraftig samfunn.** Naturen renser vannet og lufta, produserer oksygen, sikrer pollinering av planter, resirkulerer næring, binder jordsmonnet, lagrer karbon, beskytter mot erosjon og er viktig for overvannshåndtering og flomdemping. Naturen er rekreasjonssted og områder hvor befolkningen driver med aktivitet. Stedegen natur gir store og små samfunn stedsidentitet.

Under vil vi gi kommentarer til kommuneplanens samfunnsdel, inkl. arealstrategier for Rælingen kommune.

¹ FNs klimapanel (IPCC) sin spesialrapport om klimaendringer og landarealer av 8. august 2018

² Naturpanelets (IPBES) rapport av 6. mai 2019

Innspill til kommuneplanens samfunnsdel

FNF Akershus synes kommuneplanens samfunnsdel er oversiktlig og tydelig. Vi er veldig fornøyde med at FNs bærekraftsmål ligger til grunn, og med gode satsingsområdene og mål. Vi har allikevel noen kommentarer:

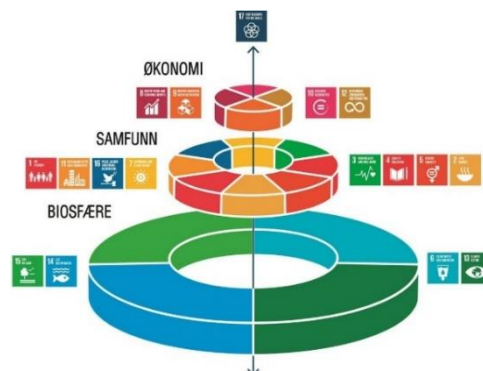
Bærekraftsmålene for biosfæren bør komme tydeligere frem.

FN-målene for naturen, klima og miljøet må ligge til grunn for at vi skal kunne nå de andre målene for samfunn og økonomi, slik det godt illustreres i figuren fra Stockholm Resilience Centre (figur 1).

Vi ønsker at det kommer tydeligere fram at også naturhensyn alltid må legges til grunn for alt som forvaltes av kommunen.

Forslag:

- s. 5, Inkludere figur 1 om biosfæren som grunnlag for alle andre bærekraftsmål.
- s. 6, inkludere grønn tekst i satsingsområdet: «Samarbeid for natur og mot klimaendringer»
- s. 12, Inkludere grønn tekst i teksten: «Natur-, klima- og miljøhensyn må legges til grunn i alle valg som tas i organisasjonen, og innenfor alle satsingsområder.»
- s. 13, Legge til en variant av setningen over.

Figur 1: Figuren viser hvordan økonomi og samfunn henger sammen med, og er avhengig av biosfæren. Hentet fra planstrategien til Viken fylkeskommune.

Naturkrisen er en like stor krise som klimakrisen, og de må løses uten å gå på bekostning av hverandre. Det er veldig bra at kommunen har gode klimamål. Vi gjør oppmerksom på at enkelte klimatiltak kan gå på bekostning av natur (f.eks. store, arealkrevende tiltak) og ber kommunen ta med dette i klimaarbeidet.

Videre synes vi det er veldig bra at det påpekes på s. 13 at «vanlig» natur også er viktig, og at kommunen ønsker en økosystemtilnærming i planarbeidet. Rælingen kommune har blitt plassert som nr. 41 på landsbasis i verktøyet Naturkampen³ (en rangering av landets kommuner ved vurderingen av ti kriterier knyttet til naturmangfold), men det er fortsatt et forbedringspotensial. Naturkampen viser også på hvilke områder kommunen kan forbedre seg.

Regelmessig oppdatering av kunnskapsgrunnlag for kommunen. Vi savner noen setninger om hvordan kommunen skal sørge for oppdatert kunnskapsgrunnlag om naturtyper og områdene som brukes til friluftsliv og fysisk aktivitet for beslutningstakere og for arealplanleggere og politikere. Når det gjelder naturkartlegging, er anbefalingene i statusoppdatering for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus 2020⁴ en supplering av ravinekartleggingene, revisjon av damkartleggingene og revisjon av kommunens samlede skogkartlegging. For friluftsliv håper vi kommunen vil gjennomføre prosjektet "Friluftslivets ferdselsårer" slik som prosjektet "Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder". Alle kartgrunnlag bør brukes aktivt i planleggingen, og revideres jevnlig.

³ [Naturkampen – Rælingen kommune](#)

⁴ [Statusoppdatering for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus-delen av Viken, 2021](#)

Friluftslivs som kilde til livskvalitet. Videre vil vi minne om at friluftsliv kan bidra til å nå mange av kommunens mål i samfunnsdelen. Opphold og fysisk aktivitet i naturen gir bedre folkehelse, både fysisk og mentalt⁵. Friluftsliv er integrering og sosial utjevning i praksis^{6 7}. Det er gratis, har ingen alderskrav og kan gjennomføres uten mye utstyr. Friluftsliv gjennom opphold i naturen, turgåing, fiske, jakt og annen høsting er lavterskeltiltak som det er enkelt å tilrettelegge for. Friluftsliv er også et godt virkemiddel for kommunens satsingsområder som f.eks. barn, unge og fritid.

Kommunen bør tilrettelegge for friluftslivet i Rælingen, og sørge for god balanse mellom bruk og vern. Videre bør kommunen bidra til god dialog og konfliktdempende tiltak mellom skogsdrift og friluftslivsaktiviteter. Viser til Rælingen Friluftsråd sine innspill fra det lokale friluftslivet i Rælingen.

Kommentarer til Langsiktig arealstrategi mot 2060 - arealbruk og føringer for kommuneplanens arealdel

FNF Akershus synes arealstrategien inneholder veldig mange gode punkter for naturverdiene og friluftslivsinteressene.

Arealbruk, arealregnskap og arealnøytralitet. Det er arealendringer som hovedsakelig truer natur- og friluftslivsverdiene, da særlig bit for bit-utbyggingen som samlet sett beslaglegger og splitter opp naturområdene. Kommunenes arealplanlegging er den mest avgjørende faktoren for å ivareta naturverdier, friluftsliv, kulturmiljø og landskap. Det hviler derfor et stort ansvar på kommunenes politikere og administrasjoner for å ivareta naturen og muligheten for å bruke denne. Hensynet til naturen må gjenspeiles i arealbruken, og det er avgjørende å vite hva vi har og hva vi forbruker. **Vi anbefaler derfor kommunen å føre arealregnskap⁸ og ha som ambisjon å bli arealnøytral⁹.** Dette går for eksempel ut på at man gjør en kunnskapsbasert vurdering av hvilke naturtyper det ikke skal være rom for å bygge ned mer av i kommunen. Gjenbruk av arealer er også viktig poeng, om det ikke blir bestemt at arealet f.eks. skal restaureres tilbake til opprinnelig naturområde. Videre ber vi kommunen sørge for at arealbruken blir avklart gjennom planprosesser, og at dispensasjonspraksis ikke forringer dette.

Gode prinsipper for å nå målene. Vi synes prinsippene i kap. 4 for å nå målene er gode. Vi vil minne om at kommunen må sette av nok ressurser i form av økonomi, kunnskap og arbeidskraft til å bli bedre på ivaretagelse av naturverdier og friluftslivsinteresser. Det må settes av en brukbar andel av driftsutgiftene i kommunen til naturmangfold og friluftsliv.

Vi mener kommunen må etterstrebe å ha nok ressurser til:

- å ha kjennskap til hele lovverket som knytter seg til naturforvaltning, ikke bare plan- og bygningsloven.
- å kartlegge naturen i kommunen og ha rutiner for å holde kunnskapsgrunnlaget oppdatert og mest mulig komplett.

---

⁵ [Friluftsliv og psykisk helse, Norsk Friluftsliv](#)

⁶ [Helsedirektoratet rapport nr. 3/2017, Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet, Gunnar Brei og Kolbjørn Rafoss.](#)

⁷ [NRK Ytring, «I skogen sier de hei», juni 2020](#)

⁸ [Arealregnskap, Viken fylkeskommune](#)

⁹ [Arealnøytralitet, Sabima](#)

- ha kapasitet til helhetlig forvaltning helt ned til den minste reguleringsplan, dvs. god kommunikasjon mellom ulike avdelinger i kommunen, og oppfølging av praktisk gjennomføring av planer.

Videre mener vi det høres veldig bra ut med operasjonalisering av handlingsprogram og budsjett, etterfulgt av rapportering og kvalitetssikring av sentrale nøkkeltall for å sikre at kommunen er på rett vei mot å nå målene.

FNF Akershus ønsker kommunen lykke til i det videre planarbeidet og ber om å bli informert om framdrift i kommuneplanprosessen.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Akershus